

Μαίρη Λεοντσίνη,
Καθηγήτρια ΤΕΑΠΗ – ΕΚΠΑ
Πρόεδρος της ΕΙΦ – ΕΚΠΑ

Για την 25^η Νοεμβρίου, τη Διεθνή Ημέρα για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών

Την Παρασκευή 25 Νοεμβρίου, τη Διεθνή Ημέρα για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών, ΟΗΕ ξεκινά ένα 16ήμερο εκδηλώσεων, οι οποίες κορυφώνονται στις 5 Δεκεμβρίου, τη Διεθνή Ημέρα για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Δεκαέξι χρόνια μετά την έκρηξη του #metoo, η βία κατά των γυναικών καταγράφεται, συζητιέται και γίνεται αντικείμενο μελέτης, η εξάλειψή της μπαίνει στο χάρτη των προτεραιοτήτων, ενώ συνεχίζει να είναι η πιο διαδεδομένη παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα αποτελέσματα του mainstreaming, δηλαδή των συντονισμένων προσπαθειών για την κατανόηση της ιεραρχικής διάστασης του φύλου και της συμπερίληψης της σε πολιτικές, σε μια πρώτη φάση φαίνεται να αποδίδουν αποτελέσματα: ο κοινωνικός λόγος συμπεριλαμβάνει τις γυναικοκτονίες και τις διάφορες όψεις της βίας κατά των γυναικών, οι διεθνείς οργανισμοί οργανώνουν καμπάνιες με στόχο την ενδυνάμωση των θυμάτων και την αυστηροποίηση των μέτρων που αφορούν τους δράστες, αναπτύσσονται μέθοδοι μέτρησης και καταγραφής ικανές να τεκμηριώνουν πολιτικές, που ορίζουν, σχεδιάζουν, ελέγχουν και αξιολογούν τα αποτελέσματά τους. Παράλληλα όμως, έρχονται στο προσκήνιο οι αντιστάσεις στην εμπέδωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ειδικότερα των δικαιωμάτων των θηλυκοτήτων, αφού στο επίκεντρο των φετινών εκδηλώσεων είναι η αντιμετώπιση της αντίδρασης: σε πολλές χώρες, τα κινήματα κατά του φύλου προτάσσουν την ανδρική αξιοπρέπεια, ενώ, οι πρόσφατες συζητήσεις για το δικαίωμα στην έκτρωση ενισχύουν τις δυνατότητες για άσκηση βίας στις γυναίκες. Στις πολεμικές συρράξεις, η βία κατά των γυναικών γίνεται πολεμικό όπλο, επιβεβαιώνοντας την αυξημένη γυναικεία ευαλωτότητα και διακινδύνευση, όπως έδειξαν οι καταγγελίες από οργανισμούς ανθρωπίνων δικαιωμάτων για ένοπλους βιασμούς, σεξουαλικά βασανιστήρια και εξαναγκαστική γύμνωση των Ουκρανίδων στο πλαίσιο της ρωσικής εισβολής. Τα μέτρα κατά της πανδημίας ανέδειξαν το ιδιωτικό πρόσωπο της έμφυλης βίας σε παγκόσμιο επίπεδο, αφού η ιδιωτική εστία αποδείχθηκε προνομιακός χώρος για την άσκηση βίας στις γυναίκες από συντρόφους, συζύγους και συγκατοίκους.

Οι γυναικοκτονίες συνιστούν την πιο περίτρανη χρήση της βίας ενάντια σε όσες γυναίκες δε συμμορφώνονται στις επιταγές της εκάστοτε θηλυκής εκφοράς.

Ο όρος γυναικοκτονία συμπεριλαμβάνει δολοφονίες από συντρόφους, συζύγους, εγκλήματα τιμής, βία λόγω ταυτότητας φύλου ή/και σεξουαλικού προσανατολισμού, καθώς και στοχευμένες δολοφονίες, όπως στην περίπτωση των ακτιβιστριών των φεμινιστικών κινημάτων.

Οι γυναικοκτονίες καταγράφονται, παρουσιάζονται, κάποτε εντάσσονται στα συστήματα δικαίου ως διακριτές μορφές εγκλημάτων, αλλά ταυτόχρονα η συχνότητά τους δεν μειώνεται. Συνεχίζουν να διαπράττονται, όχι στις μακρινές γωνιές του πλανήτη, αλλά και δίπλα μας: η Γαρυφαλιά Ψαρράκου, η φοιτήτρια του ΕΚΠΑ, μια από μας, δολοφονήθηκε από το σύντροφό της.

Οι δεκαέξι μέρες εκδηλώσεων χρειάζονται για να δείξουν πώς παράγονται θύματα, βιασμοί και παραβιάσεις. Χρειάζονται για να αναδείξουν τον καθημερινό σεξισμό στους χώρους εργασίας, στην οικιακή εστία, στο πανεπιστήμιο, στο δρόμο. Ο καθημερινός σεξισμός της ασυνειδητότητας, η καθημερινή υποβάθμιση των γυναικών και των ιδιοτήτων τους, τα αόρατα (για τους άντρες) αλλά αξεπέραστα (για τις γυναίκες και τις θηλυκότητες) εμπόδια στην αυτοδιάθεση και στην απόλαυση γίνονται το υπόστρωμα για παραβιάσεις δικαιωμάτων, παντός είδους κακοποίηση και συχνά για γυναικοκτονίες.

Ο ΟΗΕ καλεί όλες και όλους στον ακτιβισμό με στόχο την πρόληψη της βίας ενάντια στις γυναίκες, στην αλληλεγγύη με τα φεμινιστικά κινήματα στον κόσμο και στην αντίσταση σε κάθε μορφής αμφισβήτηση των δικαιωμάτων.

Το κόστος είναι βαρύ και το πληρώνουμε όλ-ες, @, -οι.